

SUMACARCER

(xxvii, 33.26); Cortal del Sul a Mosset (xxvi, 169.4); Can Sull a Pujarnol (xliv, 131). *Sui* cognom a Susqueda a. 1630 (BABL xvi, 97).

Sulla, 1680, cognom de la família dels senyors de Sopeira i del Meüll (Agud, *Señorio de Concas*, 161). *Sullà* [ben accentuat?], propietari d'una torre, en te. de Sopeira, anotat a Tremp (xvii, 181.19); *Sulla*, cognom arrelat a Vinyafrescal, a. 1820 (BABL xvi, 297). d'Assua.

No és clara una variant amb *oy*: *Lo Soi*, pda. de muntanya, te. Baén (xxi, 130). *Soy*, cognom a Rialb en el Capbreu d'Assua de 1645 (fº 9).

Sulla, V. *Sull Sulroca* (i *Solroca*), V. *Surroca Sumac*, V. S- (misc. àr.)

SUMACARCER, i altres NLL en SUM-, SOM-

Grup de topònims que designava llocs més alts que altres contigus anomenats amb el mateix topònim.

És l'últim poble de la nostra llengua, a la dreta del Xúquer, a la sortida del congost d'aquest riu, que el separa de Tous i els altres pobles de parlar xurro.

PRON.: *sumakársel*, en l'enq. del poble mateix, però explicant que altres diuen *sumakârse*, i que de malnom els diuen «russos» (xxxii, 145.12). A Antella, Castelló d. l. Rib. i Carcaixent: *sumakársel* (xxxii, 129.25, 109.21, 123.20). J. G. M., 1935, assegurava que és *Sumakârser*, forma millor: no precisant si oïda a algú, tot diferenciant-ho, però, de la oïda amb -l en el nom de *kársel*.

MENCIONS ANT. Ja en el *Rept. «Somacarcers»*, com alqueria de la *Xarquia d'Alzira* (Bof., 414). 1249: *Sumacarcers* (Huici i, 488); 1257: Jaume I imposa contribució de 100 besants als sarraïns de *Carcers* i *Sumacarcers* (*El Arch.* i, 256b); 1258: *Sumacârcel* citat junt amb Tous (Mtz.Fdo., *Doc. Val. ACA* i, n. 74); deu ser el mateix doc. on encomanen als alcaïts de Xàtiva i Sumacarcers avituallar-se per perill de guerra (*El Arch.* iv, 310b); 1273: «de *Cârcel* et de *Summa Cârcel*» (Soldevila, *Pere el Gran* III, 461); 1393: *Sumacarcers* (*A.C.A.*, Joan I, fº 11); 1403: *Summacarcers* (ib., rei Martí, 2316; 1609: *Sumacarcers*, amb 110 moriscos en el cens p. p. Reglã, p. 114; i pujant de 65 a 80, i després a 162 en els de 1563 ss. (Lapeyre, 38; Biblg. Lz.Vargas 1774, II, 58.10).

El nom s'explica per contrast amb el de *Cârcer*, i tots dos al·ludeixen al congost que els separa de l'alta vall del Xúquer. És, en efecte, l'ús figurat del ll. CARCER, que tenim en el cast. *Valcârcel*; i, en var. vulgar CARCAR, en *Vallcarca* (veg. aquest art.), i *DECat*, s. v. *encarcarat*.

D'aquest ús del llatí SUMMUS, molt estès en la toponímia romànica, hem parlat en *Top. Hesp.* II, 191, i *DECat* VIII, 601a1-24; II, 448b14 (amb cites del llatí antic i de toponímia en totes les llengües romàniques).

Fem memòria de l'it. *Sommacampagna*, cast. *Somosierra*, reto-rom. *Sumviig*, fr. *Sommaisne*, i altres de França i Itàlia (*Sompui*, *Sommariva* en Skok, ZRPb.

IX, 77).

És un ús que en el castellà medieval era encara de la llengua viva: P. ex. *soma la calçada* a. 1098; si bé ja tendint a gramaticalitzar-se en el masculí: «*por somo la sierra*» (Férotin, *Recueil des Chartes de Silos*, 35); *Soma Concha* a. 1185 a Campó, «en *soma la presa*», Campó a. 1259, «in *soma villa*» a Oña 1114, «por *suma ribiela*», «de *suma loma*» docs. de Cast. del Norte, a. 1156 i 1403 (Mz.Pi., *Doc. Ling.*, n. 33, p. 64, n. 39); ja gramaticalitzat: «*asta en somo Conia*» a. 1186, n. 14 i 15. *Sompsoto* a. 1199 (SUMMUS SALTUS), avui *Sansoto*, despoblat de Sto. Domingo de la Calzada a. 1199 (Mz.Pi., o. c., 81.15).

En la nostra toponímia també alguns: *Sumarroio*, pda. de la Vall de Boí, te. Barruera < *Sumo-roio*, amb o pre-catalanes (xiii, 163; E.T.C. i, 107). *De-sum-vila*, cognom a Batea i a Benissanet.

Sumell, V. *Selma Les Sumades*, V. *Som* i *Somoll*
Sumet, V. S- (misc. moss.) *Sunyer*, V. *Talric*

SUPERNA

Vall mallorquina en el terme de Puigpunyent. En el vol. I, 360, ja en donarem les dades essencials i l'etim.: (VALLIS) SUPERNA 'superior', 'de dalt', transmès pel mossàrab, que conservava sordes les oclusives entre vocals. En efecte, ja figura en el *Rept.*, en el text àrabic *š-bârna* (Busquets, 27, 287), o sigui *šupérna*, escrit amb -b- per l'absència de p en l'alfabet àrab. Sobre l'herència d'Esteve Vich de *Superna* hi hagué un plet, en els anys entorn de 1730 (JMBover, *Bibl. Escr. Bal.* I, 584a).

HOMÒNIMS en el Continent: *Superna*, nom d'un mas pròxim a l'esgl. de Riells de Montseny (1960) (on es tracta d'un cultisme eclesiàstic de la parròquia). *Cansoberna*, pda. munt. d'Angostrina (xxiii) < CALMIS SUPERNA 'planell superior' (vol. III, 244).

Suplementem-ho explicant el curiós manlleu que en féu el llenguatge dels marins bascos: *soberna* «temporal» que ja apareix el S. XVI en Leizarraga, però *çopherna* «borrasca, inundació», en Araneder, que Schuchardt explica a base de AQUA SUPERNA 'aigües alçades' (*RIEB* XII, 659; Caro Baroja, *Materiales Vco.-Lat.*, 57; Mitxelena, *Fo. Hi. Vca.*, 253).

Suques, *Suquet*, V. *Suca Surcatxo* i *Surco*, V. S- (misc. moss.)

SUREDA

Del ll. SUBERETA, derivat col·lectiu de SUBER, -ERIS 'suro': *DECat* VIII, 148b52-149a10.

SUREDA, municipi del Rosselló meridional que s'estén des del cim de la serra de l'Albera fins a la plana al·luvial de la dreta del Tec.

PRON. MOD.: *surêda*, oït per Coromines a Requesens (18-III-1934).